

Internkontroll i hantering av leverantörsregister/-utbetalningar

Åtvidabergs kommun

September 2022

Projektledare Daniel Brandt

Projektmedarbetare Rebecka Äremann

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Åtvidabergs kommun genomfört en granskning av Internkontroll i hantering av leverantörsregister och utbetalningar. Granskningens syfte är att granska om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och utbetalningar.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att den interna kontrollen avseende hanteringen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar i allt väsentligt är tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?	Ja
Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?	Ja
Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?	delvis
Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attest behörigheter i ekonomisystemet?	Ja
Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?	Ja

Rekommendationer

- Säkerställ att leverantörsregistret är aktuellt och se över möjligheten att införa rutiner och kontroller av den löpande kontrollen av leverantörer för att minimera risken att betalning sker till fel leverantör

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	4
Metod	4
Granskningsresultat	5
Revisionsfråga 1: Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?	5
laktagelser	5
Bedömning	5
Revisionsfråga 2: Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?	5
laktagelser	5
Bedömning	5
Revisionsfråga 3: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?	5
laktagelser	5
Bedömning	5
Revisionsfråga 4: Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attest behörigheter i ekonomisystemet?	6
laktagelser	6
Bedömning	6
Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attest behörigheter i ekonomisystemet?	6
Revisionsfråga 5: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?	6
laktagelser	6

Bedömning	6
Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?	6
Samlad bedömning	6
Rekommendationer	6
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	7
Bilagor	7

Inledning

Bakgrund

Inköpskostnader utgör en väsentlig del av kommunens externa kostnader. Omfattande risker finns förknippade med inköp och hantering av leverantörsfakturor. I den centrala hanteringen finns det risk för att registerhållning och hanteringen av leverantörsregistret mm inte alltid fungerar som avsett. Då ansvaret för inköp, attest och kontering av leverantörsfakturor är decentraliserat finns en ökad risk för att kontroll av inköp och utbetalningar inte i alla delar har en tillfredsställande följsamhet till tecknade avtal. Det kan vara svårt att i alla delar upprätthålla kompetens och enhetlighet i kontrollerna.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2021 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen, genomföra en granskning av internkontroll i hantering av leverantörsregister och utbetalningar.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att granska om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och utbetalningar?

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

- Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?
- Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?
- Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?
- Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?
- Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?

Revisionskriterier

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt kommunens egna rutiner och riktlinjer.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen.

Metod

Granskningen genomförs genom dokumentstudier av relevanta rutiner, riktlinjer och policys, kvantitativ dataanalys av leverantörsregister och leverantörsbetalningar samt intervju med redovisningsansvarig och ev. e-handelssamordnare/inköpsansvarig eller liknande. Kontroll av attester sker mot attestlistor.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?

lakttagelser

Åtvidabergs kommuns leverantörsregister hanteras av ekonomienheten som är organiserad under kommunledningsförvaltningen. Kommunen har ett gemensamt leverantörsregister tillsammans med Åtvidabergs Vatten AB, Åtvidabergs Renhållning AB samt Kommunalförbundet ITsam.

Leverantörsfakturer inkommer till kommunen som elektroniska- eller pappersfakturer. Från 2019 finns det ett lagkrav som innebär att kommunens upphandlade leverantörer ska skicka elektroniska fakturer. På Åtvidabergs kommuns hemsida framkommer det på vilket sätt som kommunen kan ta emot utställda fakturer. Om kommunen erhåller en pappersfaktura ska denna skannas och dess tecken tolkas i kommunens system *Inköp och faktura* för att sedan skickas ut i det elektroniska flödet för attest. Systemet hanterar både scannade/teckentolkade och e-fakturer och i systemet sker både kontering och attest av fakturer.

Upplägg av nya leverantörer

En ny leverantör identifieras när en faktura inkommer som inte kan matchas mot befintliga uppgifter i systemet. För att ta reda på om leverantören finns registrerad görs sedan en sökning av leverantören i *Inköp och faktura*.

Om det inte finns tidigare uppgifter om leverantören i leverantörsregistret ska uppgifter registreras och kontroller genomföras utifrån framtagna manual¹. Följande ska kontrolleras mot *Inyett*² innan registrering av ny leverantör; namn, organisationsnummer, ort, rating, blufföretag, näringsförbud, F-skatt, gironummer, antal anställda och omsättning. Om brister upptäcks i samband med körningarna ska det diskuteras inom ekonomienheten innan registrering.

Vid registrering av leverantörsuppgifter i leverantörsregistret ska följande anges: namn, adress, betalningsväg, eventuell motpart och organisationsnummer. Datum för kontroll, utdrag från *Inyett* samt fakturakopia ska sparas i pärm. Det är främst en medarbetare på kommunen som registrerar leverantörsuppgifter i leverantörsregistret. Kommunen ansvarar även för att registrera leverantörer för de kommunala bolagen samt kommunalförbundet ITsam. enligt våra intervjuer sker inte någon regelbunden genomgång av leverantörerna i leverantörsregistret. Det sker i samband med att kommunen får en signal eller en varning av *Inyett* i samband med granskningen av utbetalningsfilerna som genomförs.

Bedömning

Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?

¹ Kontroll vid nyupplägg av leverantör (2013-05-11)

² *Inyett* - ett företag som utför automatiserade kontroller av leverantörer i realtid

Ja

Utifrån vår granskning gör vi bedömningen att det görs initialt och löpande kontroller av leverantörer. Vi tagit del av kommunens manual för registrering och kontroll av leverantörsuppgifter. Manualen är emellertid från 2013 och kan vara i behov av uppdatering. Manualen innehåller inte några direktiv eller riktlinjer för hur den löpande kontrollen av leverantören ska utföras. Dock så sker det i praktiken i samband med de kontroller och varningar som Inyett och Svensk handel levererar till kommunen.

Revisionsfråga 2: Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?

lakttagelser

Vid förändring av leverantörsuppgifter söks leverantören upp i Inköp och faktura och uppgifterna ändras. Ändringar görs främst av en medarbetare men inte med dualitet. Utöver löpande arbete med att uppdatera leverantörsregistret på förekommande anledning genomförs emellertid månatlig kontroll av information från leverantörsloggen.

Vid varje månadsskifte tas information ut från leverantörsloggen. Denna jämförs med informationen i pärmen för nyupplagda leverantörer och signeras av medarbetare. Kontroll genomförs av samtliga nyupplagda leverantörer, oberoende vilken förvaltning det avser. Som en del av granskningen har vi tagit del av kontroll som genomförts i april månad 2022. Inga avvikelser noterades.

Bedömning

Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?

Ja.

Ändringar av leverantörsuppgifter görs på förekommande anledning av medarbetare i kommunen, emellertid ej med dualitet. Som en kompensande kontroll görs månatliga kontroller av leverantörsloggen för att kontrollera att uppgifterna stämmer. Av erhållen kontroll från april 2022 påvisades inga avvikelser. Vi bedömer således att det finns löpande rutiner för att följa upp ändringar av data.

Revisionsfråga 3: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?

lakttagelser

I de riktlinjer och manualer som vi tagit del av beskrivs inte något om hur den löpande kontrollen av leverantörsregistret ska ske. Enligt våra intervjuer sker kontroller av upplagda leverantörer främst i samband med att betalbil skickas via bank då en automatisk kontroll sker av leverantören via Inyett. Vid avvikelser i denna kontroll skickas ett meddelande via mejl till kommunen om att en avvikelse har uppkommit för en specifik leverantör. Ansvarig personal inom kommunen kontrollerar då avvikelserna och vid behov passivsätts eller spärras leverantören i registret.

Inom ramen för vår granskning har vi gjort en genomgång av samtliga leverantörer i kommunens leverantörsregister. I Åtvidabergs kommuns leverantörsregister fanns det vid granskningstillfället 6 941 unika leverantörsidentiteter. Utifrån erhållen lista går det inte att särskilja vilka leverantörer som är aktiva och spärrade. Åtvidaberg har ett gemensamt leverantörsregister tillsammans med Åtvidabergs Vatten AB, Åtvidabergs Renhållning AB samt Kommunalförbundet ITsam. Samtliga leverantörer läggs upp av

anställda på kommunen och det går inte att urskilja vilka leverantörer som endast tillhör kommunen.

Analysen visar att:

- Det finns 1 645 dubbla leverantörsidentiteter baserat på organisationsnummer och 10 dubbla leverantörsidentiteter baserat på gironummer
- Det finns 626 leverantörer med inaktiva gironummer
- Det finns 848 leverantörer där momsregistreringsnummer saknas
- Det finns 608 leverantörer som saknar F-skatt
- Det finns 475 leverantörer med betalningsanmärkning
- Det finns 12 leverantörer med skuld hos Kronofogden
- Det finns 731 leverantörer vars giro- och organisationsnummer ej matchar

I samband med registerkörningen har vi inte tagit hänsyn till leverantörer som ligger som spärrade det inte går att få ut en lista med endast aktiva leverantörer i leverantörsregistret. En sökning måste göras på leverantör för viss period. Således ses ovan som en indikation av aktualiteten i leverantörsregistret. Vi har heller inte kunnat särskilja vilka leverantörer som endast avser kommunen och inte bolagen.

Verifiering

Dubbla leverantörsidentiteter baserat på organisationsnummer

Av registeranalysen framkommer att det finns 1 645 dubbla leverantörs identiteter baserat på organisationsnummer. Dubbla leverantörs identiteter kan förekomma för leverantörer som exempelvis har olika gironummer beroende på vilken enhet som fakturerar kommunen, att leverantören använder sig av ett factoringbolag eller att de lagts upp av misstag. Vi har i vår granskning genomfört stickprovskontroller av dubbla leverantörer. Samtliga leverantörer i våra stickprov har passivsatts i systemet och är således spärrade.

Leverantörer med inaktivt gironummer

Utifrån registeranalys framkommer att 626 leverantörer har inaktiva gironummer. Vid matchning med periodens betalda fakturor framkommer att betalning skett till 25 leverantörer som i registerkörningen varnar för inaktivt bankgironummer. Stickprovsgranskning har gjorts där leverantörerna finns upplagda i registret med ett annat gironummer. Samtliga leverantörer i våra stickprov har passivsatts i systemet,

Leverantör där momsregistrering saknas

Utifrån registeranalys framkommer att 848 leverantörer i leverantörsregistret saknar momsregistrering. Vid översiktlig granskning av utfallet avser det i huvudsak föreningar och intresseorganisationer som inte alltid måste vara registrerade för moms. Våra stickprov inom området har inte gett upphov till några anmärkningar.

Leverantör som saknar F-skatt

Utifrån vår registerkörning framkommer att det i leverantörsregistret finns 608 leverantörer som saknar F-skatt. För att se om det genomförts en utbetalning till leverantör utan F-skatt har vi genomfört en matchning mot leverantörsutbetalningar för perioden 2022-01-01 till 2022-05-31. Matchningen visar att det skett leverantörsutbetalningar till 31 organisationer utan F-skatt. Av dessa är avser fyra kommunal verksamhet, statlig verksamhet och landsting samt en som avser aktiebolag. Resterande avser utbetalning till ekonomiska föreningar, stiftelser och ideella föreningar. Samtliga leverantörer som saknar F-skatt i våra stickprov har passivsatts i systemet

Utbetalning till aktiebolaget uppgår till 8 910 kr men avser inte Åtvidabergs kommun utan ett av bolagen som man delar leverantörsregister med.

Leverantör vars giro- och organisationsnummer ej matchar

Enligt vår registerkörning framkommer att det i leverantörsregistret finns 731 leverantörer vars giro- och organisationsnummer ej matchar. Under granskad period har utbetalning skett till 51 leverantörer vars giro och organisationsnummer ej matchar. Av dessa har stickprovskontroll genomförts, utfallet visade att leverantörerna använt sig av factoringbolag vid fakturering. Samtliga leverantörer har också passivsatts i systemet.

Trygga betalningar

Som ett led i vår granskning har vi kontrollerat betalningar som gjorts under perioden 2022-01-01–2022-05-31 genom analys av samtliga betalfiler som kommunen genererat. Kontrollerna har innefattat om de skett betalningar till organisationer som har skulder hos kronofogden, har skatteskulder samt leverantörer som är under fusion, konkurs eller rekonstruktion. I kontrollerna har vi noterat en betalning till ett företag som har skatteskulder, beloppet uppgår till 563 kr. Betalningen avser dock inte Åtvidabergs kommun utan har skett av en annan de organisationer som kommunen delar leverantörsregister med. I övrigt har inga betalningar till ovanstående noterats.

Vidare har kontroller genomförts av om det skett betalningar till leverantörer som har en hög skuldrating. Inga sådana betalningar har noterats.

Kontroll av betalningar med högre belopp till bankkonto har också genomförts. Vi har noterat 3 st betalningar till bankkonto fram till 2022-05-31, samtliga avser utbetalt partistöd till partier som saknar bankgiro eller postgiro. Kommunen har fått bekräftelse från respektive parti att bankkonto uppgifterna är korrekta innan betalning har skett.

Kontroll av avvikande betalningsmönster, dvs betalningar till leverantörer som avviker i belopp från vad som vanligtvis betalats till mottagaren, har genomförts. Vi har sammanlagt fått sex stycken indikationer. Vi har gått igenom samtliga med personal inom kommunen och inte noterat några felaktiga betalningar.

Bedömning

Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?

Delvis.

Vår granskning visar att det inte sker någon systematisk genomgång av leverantörsregistret, det saknas också dokumenterade rutiner för administration och

städning av leverantörsregistret. Den åtgärder som genomförs sker i regel efter en signal från Inyett. Vår registeranalys visade på flera identifierade riskfaktorer, våra stickprov inom respektive område har dock inte visat några väsentliga fel.

Revisionsfråga 4: Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

lakttagelser

Kommunfullmäktige i Åtvidabergs kommun har beslutat om ett reglemente för kontroll av verifikationer (antagen 2014-01-28). Reglementet gäller för kommunens samtliga verifikationer och särskiljer fyra typer av attest:

- Granskningsattest
- Mottagningsattest
- Beslutsattest
- Behörighetsattest

Via granskningsattest ska verifikationen kontrolleras formellt och matematiskt. För verifikationer som hanteras elektroniskt är granskningsattesten obligatorisk. Mottagningsattest innebär kontroll av att vara eller tjänst mottagits eller levererats och överensstämmer med uppgifter på exempelvis följesedeln. Beslutsattest är ett obligatoriskt moment där kontroll genomförs av pris, villkor, beslut och kontering. Behörighetsattest innebär att attestering har skett på rätt sätt och av behörig person. Vid elektronisk attestering kontrollerar systemet att beslutsattestanten har behörighet att attestera konteringen. När det avser en icke elektronisk hantering ska även formaliakontroll omfattas av denna attest. För verifikationer som ej hanteras elektronisk är behörighetsattest obligatorisk.

I reglementet framgår det att en verifikation inte ska hanteras ensamt utan av olika personer. Exempelvis ska en granskningsattest och beslutsattest utföras av två olika personer. Av reglementet framgår det även att kommunchef, förvaltningschef eller motsvarande har i uppdrag att via delegation utse attestanter samt ersättare för dessa. Attesten ska knytas till angiven person eller befattning och kontointervall med angivande av eventuella begränsningar.

I början av varje mandatperiod ska en totalgenomgång göras av kommunens samtliga attesthandlingar. Utöver det ska löpande revidering göras vid organisations- eller personalförändringar. Det ska finnas en aktuell förteckning över attestanter inom respektive förvaltning där det även ska framgå vem som är granskningsattestant samt behörighetsattestant. Vid varje årsbokslut ska en digital attestlista tas ut och kontrolleras av kommunens controller. Kontrollen ingår som en del av kommunens internkontroll. Det är fyra medarbetare på ekonomiavdelningen som administrerar den digitala attestlistan.

Enligt kommunstyrelsens delegationsordning (antagen 2020-02-05, revideras 2021-11-03) framgår det att rätten att utse besluts- och behörighetsattestanter delegerats till förvaltningscheferna.

Inom ramen för granskningen har vi kontrollerat att beslutsattesten på 16 leverantörsfakturor i kommunens inköpssystem överensstämmer med beslutad attestförteckning. Leverantörsfakturor som granskats avser januari till juli 2022. Kontroll har genomförts av fyra leverantörsfakturor på respektive förvaltning.

Tabell 1: Resultat av attestverifiering

Faktura	Förvaltning	Attest i attestflödet överensstämmer med gällande attestförteckning
1	Barn- och utbildningsförvaltningen	Ja
2	Barn- och utbildningsförvaltningen	Ja
3	Barn- och utbildningsförvaltningen	Ja
4	Barn- och utbildningsförvaltningen	Ja
5	Kommunledningsförvaltningen	Ja
6	Kommunledningsförvaltningen	Ja
7	Kommunledningsförvaltningen	Ja
8	Kommunledningsförvaltningen	Ja
9	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Ja
10	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Ja
11	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Ja
12	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Ja
13	Vård- och omsorgsförvaltningen	Ja
14	Vård- och omsorgsförvaltningen	Ja
15	Vård- och omsorgsförvaltningen	Ja
16	Vård- och omsorgsförvaltningen	Ja, ersättare har attesterat via delegation

Bedömning

Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

Ja

Utifrån genomförd granskning av reglemente för verifikationer, delegationsordning och attestreglemente bedömer vi att det finns aktuella attestförteckningar som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet. Genomförd stickprovsgranskning visade inget avvikande.

Revisionsfråga 5: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturer betalas i tid?

lakttagelser

Förfalldatum för en leverantörsfaktura ska även utgöra betalningsdag, förutsatt att fakturan har attesterats senast dagen innan förfalldatum. Om förfalldatum inträffar på en helgdag ska betalning ske nästkommande arbetsdag. En betalfil med godkända fakturer skapas av redovisningsgenheten varje arbetsdag. Det krävs ingen särskild granskning eller godkännande av bankfilen innan filen skickas till banken för utbetalning.

I samband med att betalningsuppdraget skickas till bank går även en kopia av bankfilen till Inyett för kontroll och personal inom redovisningsenheten får ett meddelande via e-post med eventuella varningar av bankfilens innehåll. Exempel på varningar kan vara att det finns dubbelt belopp till samma OCR-nummer eller att ett betalningsbelopp till viss leverantör avviker från det normala betalningsmönstret. Varningar granskas och om det föreligger behov av justering stoppas betalningsuppdraget och rättning utförs.

Enligt våra intervjuer framkommer att det även sker en kontroll från kommunens sida om det förekommer ovanligt höga belopp i betalfilen, om det finns någon okänd leverantör eller person, samt undantar kreditfakturer om det inte finns någon faktura som matchar. I de fallen kontaktas företaget så de får betala tillbaka överskjutande belopp.

Verifiering

Som en del av granskningen har vi stickprovsgranskat totalt 16 leverantörsfakturer, fyra stickprov inom respektive förvaltning. Utfallet visade att två fakturer betalats efter förfalldatum. Förklaring till att fakturorna betalats efter förfalldatum bedöms som rimliga.

Bedömning

Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturer betalas i tid?

Ja.

Hantering av betalning av leverantörsfakturer sker via det elektroniska systemet Inköp och faktura varav det finns systemstöd för att följa upp och säkerställa att betalning görs i tid. Betalfiler skapas varje arbetsdag med godkända fakturer. Utifrån stickprovsgranskningen framkom att majoriteten av fakturorna betalas i tid eller haft en godkänd förklaring till försening.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Åtvidabergs kommun genomfört en granskning av Internkontroll i hantering av leverantörsregister och utbetalningar. Granskningens syfte är att granska om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och utbetalningar.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att den interna kontrollen avseende hanteringen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar i allt väsentligt är tillräcklig.

Kommentar till bedömningarna redovisas löpande i rapporten under respektive revisionsfråga.

Rekommendationer

- Säkerställ att leverantörsregistret är aktuellt och se över möjligheten att införa rutiner och kontroller av den löpande kontrollen av leverantörer för att minimera risken att betalning sker till fel leverantör

2022-09-06

Annika Hansson

Uppdragsledare

Daniel Brandt

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Åtvidaberg kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-11-15. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.